

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Kolek (štampelj) znese vseej
30 kr.

Pri večkratnem tiskanju se
cena primeroma zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravišstvo
(administracija) in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 163.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na stolnem trgu
hiš. št. 284.

Izhaja po trikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in saboto.

To so možje!

Ko so bile v preteklem letu razpisane neposredne volitve v državni zbor, napenjale so se vse stranke, da bi bili izvoljeni njihovi kandidati. Narodna stranka se je pri ti priliki očitno ločila v dva tabora, in vsa prizadevanja niji zopet zediniti, bila so pri nas na Kranjskem zastopaj, da-si je bilo očitno, da bode vsled tega zmagal nemčur. Srečnejši so bili na Štajarskem, kjer je zlasti mariborski „Slovenski Gospodar“ skušal spraviti nasprotni narodni stranki. V celjsko-brežkem okraji bilo je to prizadevanje ravno tako brezuspešno, kakor pri nas na Kranjskem, pa zmagal bi bil vendar-le staroslovenski kandidat, da bi v ožji volitvi mladoslovenec ne bili na pomoč prihiteli nemškutarji, ki so dr. Vošnjaku pripomogli k zmagi. Bolj pošteno so ravnali v mariborskem volilnem okraju, kjer so bili vsled sporazumljenja med obema strankama na podlagi tega, kar je „Gospodar“ kot poslednjo besedo od svoje strani rekel, in v soglasji z volilnim oklicom katoliške stranke za kandidata postavili profesorja Pajka. Da je bilo to porazumljenje odkritosrčno, vidi se iz oklica, kterege je g. Pajk v 39. št. „Sl. Gosp.“ razglasil do svojih volilcev in v katerem pravi: „Jako poštovani možje obeh slovenskih strank ponudili so mi kandidaturo za državni zbor, ktero sem na podlagi obojestransko določenega programa prevzel“.

Možje katoliške stranke ostali so stanoviti in so pri volitvi glasovali za g. Pajka, ki je dobil le 29 glasov manj, kakor njegov nasprotnik. A g. Pajk ni ostal stanovit, in je v št. 82 „Slovenskega Naroda“ očitno se izpovedal, da njegovi nazori in „Gospodarjevi“ niso identični. Ko je bil g. Pajk prevzel kandidaturo, zdelo

se je, da so ti nazori identični, kajti „Gosp.“ je določno rekel, da njegova stranka za pičico ne odstopi od svojih načel; po izjavi g. Pajka v „Sl. Narodu“ pa je očitno, da ono porazumljenje ni bilo odkritosrčno, in če bi bil g. Pajk za poslanca izvoljen, bi bil brž ko ne, v državnem zboru ravno tako postopal, kakor naš Pfeifer, ki je tudi volilcem rekel, da hoče kot dober katoličan braniti vse svetinje našega naroda, ki pa v verskih postavah vleče z najbolj krutimi sovražniki katoliške cerkve.

Tudi g. Pajk je kot kandidat lani z veseljem hodil k zborom katoliško-političnih društev, ker je želel z njih pomočjo priti v državni zbor; a sedaj je pokazal, kakošen katolik je, ker v „Narodu“ govori o sedanjem katolicizmu s svojo nezmotnostjo, ki nima niti pri germanskem, niti pri slovanskem elementu svetá nikakove zaslombe, ker je nasprotnik narodnim idejam! „Kako zamore le nekoliko podučen katoličan kvasiti o nekem novem ali sedanjem katolicizmu?“ po pravici vpraša „Gospodar“, ki v dveh odprtih pismih izvrstno g. Pajku odgovarja. Kako zamore g. Pajk trditi, da katolicizem nima ne pri nemškem, ne pri slovanskem narodu nikakove zaslombe? Če bi se opiral na liberalne katoličane à la g. Pajk, bi zanj pač slabo bilo, a opira se na katoliško ljudstvo, kterege nikakor ni volja liberalcem na ljubav zatajiti svojo vero. Sedanje razmere na Nemškem kažejo, da katolicizem ima tam veliko bolj čvrsto zaslombo, kakor Bismarkov liberalizem. „Kar pa zadeva še posebej Slované, pravi „Gospodar“, kako se drznite trditi, da n. pr. pri Slovencih kat. cerkev nikakove zaslombe nima? Če vas je v vsakem mestu in po nekterih trgih tropa liberalnih, za vse višje duševno življenje in krščansko vedenje, za krepost in večnost premrlih Slovencev, mislite

li, da ste le vi slovenski element? Vi ste majhen odlomek ljudstva, ktero daje pravi narodni element. . . . Vaša trditev nima toraj druge resnice v sebi kakor edino le to, da je — gosposki in občanski element ali živelj deloma brezverstvu zapadel, čemur se ni čuditi, ker zajema svojo modrost iz brezverskih, katoliški cerkvi sovražnih novin, kakor je n. pr. neslovenski „Narod“, da je pa grda laž govoriti, da katolicizem — tudi pri svoji nezmotnosti — nima nikakove zaslombe več pri nemškem in slovanskem elementu!“

Še manj pa se sme trditi, da katolicizem nasprotuje narodnim idejam. Kje bi bila slovensčina, če bi je cerkev ne bila gojila? Ona je v maternem jeziku oznanovala sv. resnice, ko so se vsi drugi napenjali ponemčiti naš narod. In pogledjmo dandanes duhovnike; oni so zvesti in vdani otroci kat. cerkve, ki jim pa nikakor ne brani biti ravno tako gorečim in zvestim otrokom matere Slave!

Pismo g. profesorja Pajka je nam zopet nov dokaz, da se na liberalce ne smemo čisto nič zanašati, kajti primanjkuje jim tiste značajnosti, ktera se nobene reči ne prestraši, in ki ima svoj cilj in konec vedno pred očmi, naj se jim stavljajo še tako hude zapreke. Prav so tedaj imeli možje slovenjegraškega okraja, ki so mislili pri volitvi za deželni zbor za kandidata postaviti g. Pajka, da so od tega odstopili, ker taki veterinjaki nikdar ne zaslužijo našega zaupanja!

Avstrijsko cesarstvo.

Iz Dunaja, 27. aprila. Danes je prišla na dan rudeča knjiga, v vrsti osma. V nji se nahaja 20 pisem o „zastopanju avstrijsko-ogrskih zadev na Španjskem,“ potem osem

Podlistek.

Statistični listek.

(Dalje.)

Železnice celega sveta in Jesenkov „Občni zemljopis“.

Pa kakov velikanski napredek zaznamuje železnice, če ž njimi primerjamo potovanje v prejšnjih stoletjih ali v prvi tretjini sada-

*) Jesenkov „Občni zemljopis“ je jako obširna knjiga, ki obsega 30 drobno tiskanih pol v veliki oktav. Čitatelju ponuja to delo premožno raznovrstnega gradiva iz zvezdoznanskega, prirodnoznanskega in državnoznanskega zemljepisja, zlasti so pa kulturostatistični oddelki tako obširni, da zadostujejo vsakemu, ki potrebuje poduka v takih stvaréh. Primeroma jako cena knjiga se dobiva pri Klerru, Giontiniju, Lercherji in Tillu v Ljubljani, pri Siegelu v Celovci, pri Soharji in Paternoliju v Gorici, pri Tandlerji v Novem Mestu, pri Geigerju v Celji, pri Ferlinici v Mariboru, pri Blanku v Ptuj — pa pri spisalci in založniku samem v Trstu. — Vrdn.

njega stoletja! Našim pradedovom bila so pota 10 ali 20 milj dolga tako nevarna in težavna, kakor sedaj sredi divjih narodov v osrednji Afriki. Pošta je prevažala le med primeroma malo mesti ljudi in navadne male culice. Najemali so potniki posebne konje in vozove in če je pot bila kolikaj dolga, prodali so pri svojem prihodu konje in voz, ker bi jih bilo preveč stalo oboje nazaj pošiljati. Za 10 ali 20 milj dolgo pot potrebovali so toliko dni, kolikor sedaj ur potrebujemo po železnici. In kaka pota so bila! Zidane trde, lepe ceste bile so silno redke. Pri počasni in trudapolni vožnji se je zdaj strlo kolo, zdaj zlomila podvoz, ali pa se je oje odkretnilo, tako da so potniki neprestano se mudili zdaj pri tem zdaj pri onem obertniku — če je potreben uže sploh bil dobiti poleg ceste. Iz šestnajstega stoletja ohranila se je na Francozskem pogodba, ktero je Gille Lemaitre (od leta 1550 do 1562 predsednik pariškega parlamenta) sklenil s svojimi najemniki. Po tej so se najemniki zavezali gospoda svojega 5 krat

v letu preseliti iz Pariza na njegovo posestvo in sicer na večer pred največimi prazniki v letu in pa ob vinski trgatvi. Takrat so prišli najemniki z lesenim vozom, v katerem se je na frišni slami peljala gospa predsednikova in njena hči. Postrežnica gospejina jezdarila je na oslici za vozom, pred vozom pa je jezdil predsednik sam na mezgu, ki ga je tudi v Parizu navadno iz doma prenašal v parlament. Na zidane ceste takrat še nikdo mislil ni. Stari Rimljani so jih sicer nekdanj zidali po celem svojem cesarstvu, a v teku stoletij srednjeveške surovosti in nemarnosti razdrle so se po večem popolnem, ker jih nikdo ni popravljaj. Tadanja pota bila so grda, kakor semtrtje kolovozna pota po polji.

O lepem poletnem vremenu vozilo se je še precej lahko po njih, a po zimi in ob deževji to ni bilo mogoče niti živini niti ljudem. Ko je slavni kralj Ludovik XIV. leta 1681. hotel iti v toplice Bourbon l' Archambault, ukazal je znani minister Colbert raznim pokrajnim namestnikom in davkarskim podvzet-

pisem o libanonski zadevi, 83 pisem o zadevi sueškega kanala, na koncu je 31 spisov o drugih trgovinsko-političnih vprašanjih. O shodu v Petrogradu, v Rimu itd., ni nobene čerke v nji. Kolikor je mogoče spoznati po naglem pregledu, bo težko v knjigi kaj zanimivega razen tega, da grof Andrassy še zmiraj drži se z velikim zaupanjem stavka: „skrivnost je poročstvo vspeha“.

Po tem pa bi utegnili njegova trgovinsko-politična podvzetja priti v čuden svet. — Današnja „Mont. Revue“ piše: „Kakor zvemo, se ne bo razglasilo niti pismo cesarjevo do papeža, niti dopis grofa Andrassyja do grofa Paara.

Pri tej priliki smemo vse, kar se pripoveduje o obsegu teh pisem, imenovati le domišljije, ktere se pri vsaki stranki drže svojega stališča“. Kar se tiče pisma cesarjevega, je najbolj čudno to, da ravno oficijozni največkrat govoré o njem. — Verska komisija gosposke zbornice je, kakor piše „M. R.“, načrt postavé o pripoznanji verskih družeb sprejela nepremenjeno, kakor jo je sklenila zbornica poslancev.

Iz Dunaja, 28. aprila. Čujte kaj piše „Vat.“ o „mladoslovenskih poslancih“. Primerja jih z Rusini, kateri iz sovraštva do Poljakov drže z ustavoverci, in onimi Dalmatinci, ktere je „Narod“ sam ostro sodil, ko so glasovali s ustavoverci za volilno postavo v sili in rešili s tem ministerstvo propada. In kaj so vsi ti dosegli? Nič!! — „Najgrje pa — nadaljuje „Vaterl.“ — so se pregrešili „mladoslovinci“ zoper federalistično stranko. „Mladočehi“ so v primeri z njimi še modri politikarji in poštenjaki. Že mladoslovenske agitacije pri volitvah so zaslužile najostrejšo obsodbo; oni so zakrivali, da skoro izključljivo slovenska Kranjska ima večino nemško-liberalnih zastopnikov v državnem zboru. Ljudi, kakor Pfeifer in Vošnjak, zadene tu manjša krivda, ker težko, da bi bila zmožna, premisliti vse politične nasledke takega početja. Al Razlag! Mož, ki se je večkrat ponašal s svojim konservativnim in katoliškim prepričanjem, ki je tolikokrat ponavljal slovensko geslo: „vse za vero, dom, cesarja!“ in na več taborih se rotil, da ljubi svoj narod čez vse, — če tega moža zasačimo na kolovozu dvornega svetnika Kljuna, ali ni to najostrejša obsodba, ki se zamore izreči o „mladoslovenski“ taktiki? Enako Dalmatincem in Rusinom tudi „mladoslovinci“ v državnem zboru do zdaj niso vjeli

še trohice za svoj narod in tudi ničesar dosegli ne bodo. Na Dunaji so le trabanti, žalostne figure statistov, ki se postavljajo na srednji konec le takrat, kedar hoče ministerstvo pokazati par eksemplarov državno-zbornskih Slovencev, češ, da so tudi oni pri hiši. Če bi pa utegnili kaj za narod zahtevati, se nihče ne zmeni za nje“. —

Iz Prage, 23. aprila 1874. — (Izv. dop.) Znana Vam je iz prejšnjih mojih dopisov sprava o deputaciji mestn. starešinstva v zadevi mestnih „šanc“ pri cesarji na Dunaji, da vlada mestu gradbe a dotične prostore prepusti brezplačno, kar nam danes brzovjav tudi iz Dunaja potrjuje, da je bila prošnja uslišana; glede na to se je vsakdo čudil, kaj hoče v tej zadevi pri cesarji še druga deputacija, in sicer 3 članov, dr. Sladkovský, stavitelj Bělský in Žižka „Narodnega kluba“ (izključljivo „mladi“) in 3 člani nemške kasine dr. Šmejkal, vitez Dotzauer, in ravnatelj hranilnice, povestni ustavak Varavka. Toda nemške ustavaške novine so nam same posvetile, kaj so prav za prav — „naši“ liberalci z ustavaki pražskimi pri obedu minist. predsednika Auersperga, kamor so bili povabljeni po avdijenciji, med seboj osnovali. Resnica je, da je bil obed, kojega sta se udeležila ministra de Pretis in Lasser, med „novohusiti“ političnega pomena. Pri tej priliki je Auersperg obljubil dr. Sladkovskemu, da vlada dovoli v prospeh narodnega gledišča „narodno loterijo“, kajti vsled pomanjkanja penezne podpore stavba velikanska le počasi napreduje. — Kar Potocký, Taaffe in Hohenwart niso zamagili dovoliti v tem ogledu českmu talijnemu hramu, tega jim zastonj Auersperg, representant ustave, tudi nij dovolil.

„Pokrok“ njihov čin naravnost imenuje izdajo, ker so za male obljube prodali čast česke opozicije. — Bodočnost nam pokaže, kaki tiči so ti naši mladočehi. Tužno je tako stanje v domačem taboru, ako mladi na svojo pest kar na Dunaji začno, dasiravno cesta k pomirjenju z ustavaki in vlado pelje le čez mrtvo truplo državnega prava českega. Tedaj proklicanje na tako „koketovanje“ „mladih“ z najljutejšimi sovragi naroda českega! — Sevéda na ta način staročeskimi novinam „Narodni Listy“ zopet v dolgih člankih in polemikah strastno odgovarjajo. Sploh se več a npravna skaženost ni objavila nikjer in pri nobenem listu še tako, kot ravno pri „Nar. List.“ — Besni protivnik narodnosti česke bi ne

mogel tako pisati in govoriti; „Presse“, „Tagblatt“, „Montags-revue“ itd., se morajo sramovati, da so v njihovi protičeski besnosti še jagoje proti „N. List.“ — Ni čudo, da potem tudi Vaši slovenski „N. Listy“ v trenutjih take besnosti začno čitateljem svojim citirati članke uvodne iz vladinih dispoz. — fondnih listov, kot je tukajšni list „Nation“, tednik, kojega ureduje g. Lukeš, bivši član uredništva „Politike“; ravno on je v začetku gojil politiko „N. Listov“, t. j. vstop česke opozicije v „nemški“ deželni zbor, a vidé, da je to brez uspeha, je vtekel naravnost v ustavaški tabor, kjer zdaj ureduje ustavaški „Nation“, sploh list vladni. —

Se ne otrovuje na ta način slovensko občinstvo, ako se mu citirajo članki iz takega lista, kot je minole dni „Slov. Narod“ pisal „Boj Slovanov do Nemcev“ na konci članka: „tako piše česki neodvisni (?) novinar in list!“ Pane Jurčič pomalu! Toliko v pojasnjenje č. čitateljem „Slovenca“, da vidijo sami, kam zabrede strana, koja citirajoča „Nation“, ne omije niti besede, niti svojih činov, ne opravičuje minulih, a ne zagovarja bodoč-nih korakov svojih na sedanji cesti, koja pelje tje, kamor se je omenjeni g. Lukeš preselil, med ustavake!

Stari česki pregovor pravi: „Co Čeh, to muzikant“, t. j. skoro vsak Čeh je pomerno več ali manje izurjen v godbi im glasbi, kajti dokaz so celemu svetu moške slavnoznani, Smetana, Bendel, Tovačovský, Tomášek itd., koji so ne mnogi list vili v venec slave českega imena.

Slavili smo té dni spomin stoletn. rojst. dné enega najslavnejših českich skladateljev, posebno dramat. godbe, Vaclava Tomáška, ne sicer ravno slovesno, toda srčno, priprosto in dostojno, kakor je bil sam v življenji. Geslo njegovo je bilo: „Resnica sama je kinč umetnosti“. — Kar se tika končno letine, se javlja iz vseh pokrajin českomoravskih, da polje in sad obeča najkrasnejše nadeje, vže davno nismo bili tako željni dobre letine, kot letos, ker ogromna povodenj, toča, suša in borsni polom so nemile upomenke v minulost.

Tirolsko. V laškem delu trienške škofije je vedno več protestov duhovščine zoper dr. Vituri-a, kateri je 6. marca v poslanski zbornici natolceval jih, češ, da večina ondotne duhovščine se strinja z verskimi postavami in s prihodnjim jožefinskim državnim katoličanstvom. Tim protestom pristopa tudi dan za dnevom več občinskih predstojnikov in županov.

Vnanje države.

Pruska. Nemški državni zbor je dokončal saboto zvečer posvetovanje o alzacijско-lotrinskem gospodarskem poročilu. Simonis je to poročilo pretresoval z uro dolgim govorom. Zvezni komisar ga je zavračal in zagovarjal vladino postopanje, posebno gledé izgnanja nekterih oseb. Vlada, je rekel zagovornik, se mora agitatorični stranki krepko ustavljati. Govornik dokazuje dalje, da državna vlada ni davkov niti povikšala, niti znižala, in kjer je mogla, celo polajšala. Minister Delbrück je prebral potem cesarsko sporočilo, po katerem bo cesar prihodnji dan sklenil državni zbor.

Poslano.

Nenavadno me dolžnost veže, te, dragi „Slovenec“, prositi, da te za sledeče porabiš smem.

nikom popraviti dotično cesto. Vse grde kraje naj posujejo in popravijo s kamenjem, kjer pa tega ni pa z lesom in zemljo; tudi naj se posekajo in z njimi naj se napolnijo in poravnajo grabni in jarki: tako so v preteklih stoletjih popravljali in gladili pot, po ktere je imel kralj potovati v pokrajine. Pa kljubu tej skerb-ljivosti potreboval je kralj celih 10 dni, da je prišel iz Versailles v Bourbon k Archambaultu. Kakov razloček — sedaj namreč pride vsak Parižan v 10 urah v Vichý, imenitno kopelj v istem departementu! Koliko več dni so pač drugi — zasebniki potrebovali za isto pot.

Preslavni rečeni ministar (Colbert) bil je prvi, ki je na Francezkem zidal lepe ceste, kterim se duhovita gospa de Sevigné ni mogla dosta načuditi. „C“ est, piše enkrat v listu svojemu znancu, c' est une chose extraordinaire que la beauté des chemins. On n' arrête pas un seul moment. Ce sont des mails et des promenades partout, toutes les montagnes aplanies, la rue d' Enfer un chemin de paradis. Mais non, car on dit que le chemin du

paradis est étroit et laborieux, et celui-ci est large, agreable et délicieux.“ Vsa taka podvzetja so le malo zdata; še le v 18. stoletji jeli so bolj pogostem zidati ceste. A koliko je zdalo, da je n. pr. na Francozkem vsako leto država potrosila 3 do 4 milijone frankov za napravo cest! Zato so jeli siliti uboge kmete, ktere so brez vsega odškodovanja državi in plemenitnikom — lenuhom zidali semtertje kaj lepe ceste. Vsi kmetje od leta 16. do 65. leta morali so v preteklem stoletji po cestah delati vsako leto po 20, 30 in semtertje celo po 40 dni. Bližnje sos-eske morale so te delalce preživiti. Silna nadloga bila je ta tlaka kmečkemu stanu — a ko je grof Mirabeau, oče poslej — v francozkem puntu — tako glasovitega poslanca, pokazal na to nadlogo ter opominjal vlado, da bode vsa Francija postala veliko pokopališče, če rečena tlaka ne odneha, odpravil jo je prebrisan Turgot — minister Ludovika XVI v letu 1776.

(Dalje prih.)

Imel sem sicer do zdaj še zmirai lepo številce svojih zvestih, kateri so se me memo drugih prilik posebno o mojem letnem godu blagosrčno spominjali; a kar se mi je v mojem 74letnem godu zgodilo, to bi se mi še sanjati ne bilo moglo, in še celo letos ne, ker je bilo „mladoslovenski“ omiki posebno dopadlo, me z blatom tako ometavati, da se je celo poštenjakom morala misel in vprašanje vrviti. Kdo vé, kako je res? — Letos namreč mi dohajajo nenavadni voščilni dopisi od več krajev in sicer od Gorice do Novega mesta, dojde mi celo iz bele Ljubljane dragokrasen „album“, podpisan in s fotografijami okinčan od možakov, med katerimi se nahajajo prvi voditelji našega naroda in zanesljivi zagovorniki slovenskega prava, od možakov, kateri se tudi v krogih pravoznanstva, učenjaštva, industrijalnega gibanja itd. kakor prvaki in voditelji odlikujejo, izmed katerih nekterih še dobro poznati časti nimam. In teh premilih mi voščilcev, mislim, da ni prignala ne prisilna službenost, ne kaka prikupljivost, nego, zanesem se, da mi staremu revežu svoje odkrito priznanje k mojemu dozrajnemu zujedanemu delovanju blagosrčno pokažejo.

Da me dolžnost trdo veže, za take mi predrage poklone se na vse strani srčno zahvaliti, je očitno; a na Vašo blagodušnost se zanesem, da ne boste zamerili, da Vam najmanj 30 do 40 odpisov ne odvrnem: prejmite tedaj tukaj mojo v resnici srčno zahvalo za Vaše mi nepozabljivo sočutje. Kar Vam nazaj voščiti moram, je: da večni Bog naj Vam da z mano vred pravo vselej prav spoznati, pravega se posebno v sedanjí upirnosti in zapeljivosti varno in nepremakljivo držati in po tem ravnati. Po tem več ali manj trnovem potu nam prava sreča ne izostane, katero si želimo. Bože daj!

V Vipavi, 28. aprila 1874.

J. Grabrijan.

Poslano.

Gospod urednik!

V svojega lista 47. številki na zadnji strani v drugi koloni pod naslovom: „Zgodovinar škandalár“ trdite, da sem v „Slovenskem Narodu“ natisnena „postna premišljevanja“ jaz spisal in da so tudi „nasledki prisilnega celibata“, ki se baš sedaj v „Slovenskem Narodu“ tiskajo, iz mojega peresa.

Ker si nečem prisvajati literarnih zaslug, ki niso moje, vam z vso odločnostjo na svojo častno in moško besedo zagotavljam, da jaz nisem pisalec niti prvemu, niti drugemu omenjenih spisov. Sploh imam navado, da svoje spise ali sè svojim znanim pseudonymom, ali vsaj z njegovo začetno črko signiram.

Ker pa nekateri mej vaše notice vrstami bero tudi skrito denunciacijo, da jaz mladino sè svojim podukom v zgodovini — pohujšujem, vas, g. urednik, vprašam: Če kaj gotovega veste, zakaj določneje i jasneje ne govorite; če vam pa nič pozitivnega znano nij, zakaj me bijete? — A da me brez vseh dokazov pri mojih predstojnikih sumničite ter je z denuncijatoričnim vzklikom: „Videant consules!“ zoper mene na pomoč kličete, to se mi — da vam kar naravnost povem — ne zdi pošteno.

V Ljubljani 28. aprila 1874.

S primernim spoštovanjem Vaš

Fr. Levec,

supplent na c. kr. viši realki.

G. Levec je 28. t. m. osebno to poslano prinesel k g. Klunu, in za priče seboj pripeljal dva tovariša, realkina suplenta gg.

Brbuča in Raiča. Kaj je s tem nameraval, ne vemo, ker omenjena gospoda ne moreta pričati, da g. Levec ni spisovatelj omenjenih člankov. Dasi za resnicoljubnost „Narodovo“ dosti ne damo, bi bili vendar ložej verjeli to, če bi bil z njim prišel g. Jurčič, ali kak drug gospod od „Narodovega“ vredništva ter nam potrdil, da g. Levec res ni pisal imenovanih člankov. Da je pa „Narod“ doslej čisto molčal, in da se poglavitni vrednik za svojega znaneja prijatelja in podpornika kar z besedico ni potegnil, in da je g. Levec še le šesti dan potem prišel z dvema profesorjema, zdi se nam nekako politično in diplomatično vse to skuševanje. G. Levec pravi, da navadno svoje spise signira s svojim znanim pseudonymom ali vsaj z njegovo začetno črko. To naj gre g. Levec komu drugemu praviti, ne pa vredništvu, ki iz skušnje vé, da pisatelji velikokrat spremené svoje podpise, zlasti če nočejo, da bi se zvedela njihova imena. Tudi spisovatelj postnih premišljevanj je tako delal, ker je ene zaznamoval s črkico —a, ene pa s pseudonymom „Cismontanus“, (ne Paulus, kakor je napačno stalo v zadnjem listu).

Sicer pa v notici zgodovinar škandalár še nismo za trdno rekli, da je g. Levec res pisatelj imenovanih člankov, ampak naravnost pristavili, da mi tega doslej verjeti ne moremo. Vendar pa nam je reč prišla od tako zanesljive strani in je po notranjih razlogih tako verjetna, da je nismo mogli naravnost zavreči, zlasti ker je obče znano, da je g. Levec tudi zaradi časnikarstva moral zapustiti Gorico. Če se pa prepričamo, da je ona vest čisto napačna, za kar nam pa častna in moška (?) beseda g. Levca še ne zadostuje, jo bomo še enkrat preklicali, sicer pa z g. Levcem še vse drugači govorili.

Vr.

Domače stvari.

(Slovensko gledišče) je bilo preteklo nedeljo posebno polno. Igralo se je skoz in skoz gladko, v prvi igri „V čakalnici I. razreda“ sta gospa Tomanova, kateri so prileteli 3 venci in en šopek pri nastopu na oder, in gospod Schmidt zares živo in čarobno igrala, kar je pomagalo sami na sebi že mični igri k sijajnemu vspehu, da si bi bil prevod v slovenščino lahko boljši. Prestavljalec A. M. je pač pokazal, da je na tem polju še novinec. — V burki „Čevljar baron“ je bil g. Kajzelj zopet tako izvrsten „Nacelj“, da občinstvo ni prišlo iz smeha in dobre volje; tudi on je razen živahne pohvale dobil venec. Dobro ste igrali tudi gospodična Podkrajšekova in Piskarjeva. Gospod Nollí, v igranju vrl, je zadovoljil občinstvo zlasti z novimi kupleti; dasiravno so pri neki kitici, s katero je meril na „Narodove“ kritikovalce, nekteri „mladi“ skušali napraviti s sikanjem in žvižganjem škandal v gledišči, je vendar velika večina nazočih zadušila sikanje z živahnim ploskom. To naj bo gosp. Nollí-ju znamenje, da Slovenci pripoznajo njegove zasluge; naj se ne da motiti po peščici rogoviležev, ki mečejo vsakemu pridnemu polena pod noge, da bi ga ustavili. — Burka je bila zopet z glasno hvalo sprejeta in tako je dossegla predstava obojni namen: zadovoljiti občinstvo in beneficijanta.

Razne novice.

— Liberalno časnikarstvo. — Iz „Köln. Volksztg.“, 6. aprila, se piše „Köln. Volksztg.“ Ker narodna skupščina praznuje za nekaj časa, naj vam danes namesti političnih razmišljanj

povém prigodbico, ktera se je nedavno pripetila med „liberalnim“ okrajnim časnikom pa vrlim katoličanom g. Artusom. Prigodbica je prav mikavna, ker na tanko kaže liberalno časnikarstvo, in to si je podobno povsod. Pošten katoličan g. Artus se je bil naveličal dan na dan prebirati, kako so v liberalnih časnikih napadali resničnost čudežev lurdskih ali v Lurdih (Lourdes), pa vedno s praznimi besedami. Naznani toraj, da hoče slehernemu, kateri mu neresničnost le enega teh čudežev dokaže, plačati 10.000 frankov. Ta stava se je razglasila po časnikih, pa vsi prostomišljaki po Francozkem in v Navari niso imeli poguma za 10.000 frankov. Nekteri so se drznili plaho pisati do zaznamovanega bilježnika ali notarja ter poprositi boljšega pojasnjenja. Ko pa izvedó, da g. Artus ni kaka izmišljena oseba, da je res človek iz mesá in kosti pa vrlega duha, da je obljubljenih 10.000 frankov celo v zlatu že tudi zastavil, so se potuhnili spet in so pustili stavo pri miru. Nekaj let preteče, kar si izmisli neki ne kaj sloveč list „Progrès de l'Est“, češ, zdaj je čas. Gospodje so morda mislili, da je g. Artus preveč v opraviilih in se še zmenil ne bo za njih govorice. Krepko so jeli toraj udrihati in zabavljati čez čudovite prikazni v Lurdih ter g. Artusa spominjati celó nekdanje stave. Po tej predrznosti se je časnik „Progrès de l'Est“ jako opekel. Od g. Artusa mora sprejeti sicer spodobno, vendar tudi zbadljivo zloženo pismo v svoj list. Kako so si skušali gospodje časnikarji pomagati v tej neprijetni stvari? Prekanjeno jo iztuhajo. Kaj to, pravijo; 10.000 frankov pa — nič! Se vé, ko bi g. Artus stavil 100.000 frankov, no — tedaj bi jo že hoteli poskusiti, če tudi le bolj znanstvu v pospéh. G. Artus, mož poštenjak, koj odgovori, sprejeme stavo in izvoli v razsodbo odbor iz takih družnikov akademije zdravniške, akademije modroznanske in sodnije apelacijske, kateri svojega mnenja o dotični pravdi dotlej še niso bili naznanili. Ubogi „Progrès“ — kaj stori? Kar liberalci navadno v enacih zadevah, — trdovratno molči. G. Artus mu piše nekterikrat prosto, nekterikrat priporočeno ali rekomandirano. „Progrès“ vedno le molči. Na zadnje ga sodnija vradno prime, naj dolžno ponudbo reši in spolni, ali pa naj pismo g. Artusa sprejame v svoj list. „Progrès“ stori poslednje ter v svojem listu ponatisne g. Artusa pismo v svojo lastno sramoto; 100.000 frankov je bilo za njegovo liberalno možno preveč, da si jih je liberalno però prej pisalo brez težave. Menda se je drzni časnik potem spametoval nekoliko. G. Artus je to mikavno prigodbico popisal v knjižici: „Čudeži v Lurdih pa časništvo“. Pač bi nemčurskim, pa tudi slovenskim časnikarjem ne škodovalo, ko bi prebirali to knjižico marljivo ter ogibali se sramotnega ravnanja onega liberalnega časnika; nam pa Bog daj značajnih katoliških mož, kateri so pripravljeni za resnico se pokazati in tudi kaj darovati, kakor g. Artus. Slava mu! (Prim. D. Recht Nro. 86.)

Razpisano:

Služba učitelja pri sv. Gregoriju pri Ribnici s 450 gld; letne plače; prošnje v 6 tednih pri okrajnem šolskem svetu v Kočevji.

Eksekutivne dražbe.

4. maja. 1. Jak. Nadrag-ovo iz Štange (668 gl.), — 1. Ant. Medved-ovo iz Zlatine (345 gl.) obe v Litiji. — 1. Ant. Verlič-ovo iz Luž (734 gl.) v Kranju. — 1. Jur. Škofca-vo iz Ratja (202 gl.) v Žužemberku. — 1. Fr. Križnar-jevo iz Steniš (430 gl.) v Kranji.

Jurij Dornik-ova zaloga olja v Trstu.

Pošilja se s poštnim povzetjem (Postnachnahme), s plačano colnino, vožnino (poštnino), posodo in vsemi drugimi stroški, do vsake postaje avstrijsko-ogrske monarhije, od 25 funtov dalje. — Zapisniki cene se dobé zastopnj in franko. (4—13)

V Dupljanski farovž na Gorenjskem

se precej v službo vzame samski in raji bolj prileten pošten hlapec, ki se na meznarijo in tudi na kmetijo razume. (23—1)

Častitemu občinstvu

spoštljivo naznanujem, da zdaj imam svojo delavnico v Ljubljani v Kolodvornih ulicah zraven Perlesove gostilnice št. 23. Sprejemam pa vsaktera cerkvena dela, ki segajo v kamnosekovski oddelek, **grobne spominke, mnogotere pohišne, fabriške reči** itd. iz vsakterega marmornega in družega kamena.

Delo se dovrši po spodobni ceni in naglo, ker imam navadno po 40 in več delavcev.

Delal sem za cerkve: v št. Lampertu, v gornjem Tuhinju, v Štangi, v Šentvidu, za hranilnico (za 28.000 gl.), za mestno hišo (za 10.000 gl.), za realko, na Gradu imam vedno vsa dela, v smodkarnici, pri g. Samasu, veliko pri g. Maliču, g. Zevniku, g. Lukmanu, v suhem malnu (Dampfmlühle) in drugod, ter naj se smem tudi na dalje toliko bolj zanašati na zaupanje čast. občinstva, ker bode zarad mojega dela v Ljubljani za naročila še bolj prilično.

Lovro Vodnik,

potrjen kamnosekovski mojster.

(22—1)

Drugi redni občni zbor

delničarjev prve občne zavarovalne banke

„SLOVENIJE“

bo

28. maja 1874, popoldne ob treh v dvorani čitalnice v Ljubljani.

Vrsta razgovorov:

1. Poročilo o stanju društva.
2. Poročilo računskih pregledovalcev o pregledani bilanci.
3. Določanje vrednosti znamenek nazočnosti (Präsenzmarken) za pravilni svet.
4. Volitev udov pravičnega sveta in štirih namestnikov.
5. Volitev računskih pregledovalcev in dveh namestnikov.
6. Predlog pravičnega sveta, da se prenaredi § 54. pravil tako, da se bo glasil tako-le:

„§ 54. Občni zbor za eno leto izvoluje tri v Ljubljani in okolici bivaajoče akcijonarje in dva namestnika kot pregledovalce, katerim je nalog bilanco in knjigovodstvo pred občnim zborom pregledovati in temu poročati o njih; členom tega odbora mora ravnateljstvo potrebna razkazila predlagati.

O stanu in kakih opazkah se ima napravljati zapisnik, katerega ravnateljstvo v prihodnji seji predlaga pravičnemu svetu.

Opravila pregledovalnega odseka se prično 3 tedne pred rednim občnim zborom in se končajo z njegovim sklepom. Tega pregledovalnega odseka poročilo, ki se mora podati občnemu zboru, mora se predložiti pravičnemu svetu najkasneje 8 dni pred občnim zborom.

Členi pregledovalnega odbora dobivajo znamenke v dokaz nazočnosti enolike vrednosti z onimi pravičnega sveta.

Po § 24. pravil ima vsak delničar, ki je vsaj 6 dni pred občnim zborom pri glavni blagajnici vodstva vložil svoje delnice in dobil za nje na ime pisano potrdilo, pravico nazočnosti in glasovanja pri občnem zboru.

Posestnik ene delnice ima eden veljavni glas, pravice do več od 40 glasov ne sme noben delničar niti v svojem imenu, ne po pooblastilih zahtevati.

Pravice do glasovanja pri občnem zboru se sme delničar ali osebno ali po pooblaščenju družega delničarja, ki ima pravico do glasú, posluževati. Ženski spol glasuje po pooblaščenjih, varovanci in juridične osebe po svojih postavnih, oziroma pravilskih zastopnikih, čeravno ti niso delničarji.

Delničarji, ki hočejo priti k občnemu zboru in poslužiti se pravice glasovanja, se tedaj vabijo, da vložijo svoje delnice najdalje do 20. maja l. 1874 pri glavni blagajnici banke „Slovenije“ v Ljubljani proti prejemnim potrdilom, in sprejmo opravičevalne liste.

V Ljubljani, 19. aprila 1874.

(24—1)

Opravični svet prve občne zavarovalne banke

„SLOVENIJE“.